

התפארת ינו

מהגישה והגשמה בבית תפארתנו

40 והגדה לבנו

שיחת זקנים רוויית חוכמה קדומים, מורינו הגר"ש מינצברג שליט"א בביקור אצל הרב הצדיק המקובל רבי יעקב מאיר שכטר שליט"א

זכור לטוב

הרה"ג ר' אליהו לופיאן על ימי המערכה על הפלפון הכשר

46

והגיענו לזמן הזה

מעמד קביעת מזוזה לבית מדרשינו הגדול ברמב"ש

20

תורה בתפארתה

חידוש תכנית "תפארה" לשינון ש"ס ופוסקים

15

ל

לקראת חודש ניסן וחג הפסח שמחים אנו להגיש לחברי ותלמידי "תפארת ירושלים" כהוספה למאסף התורני "כליל תפארת" את המוסף המרהיב "תפארתינו" ובו מקבץ תיעודים ותמונות מהאירועים וההתרחשויות העיקריות בבית תפארתינו מאז הוצאת הגליון האחרון שיצא לאור לקראת שבת ההתאחדות פר' ויחי במירון.

בחוברת מהודרת זו הוספנו בנוסף לסיקור הפעילות הנפלאה בבתי מדרשינו, משבת ההתאחדות בפר ויחי ועד לפעילות המקיפה של 'שיבות מהרי"ל וקופת החסד' ביומי ניסן, שיחה היסטורית מאלפת ויחודית של פאר הדור והדרו המקובל הגה"צ רבי יעקב מאיר שכטר שליט"א מגדולי וצדיקי ירושלים וישישי הדרה, בעת ביקורו של מורינו הגר"ש מינצברג שליט"א במעונו, וכן שיחה מרתקת שנערך על ידי מערכת "תפארתינו" עם המשפיע הרה"ג ר' אליהו לופיאן שליט"א על השתלשלות המאבק למען הטלפון הכשר, וימי ההתארגנות הראשונים של הקמת "תפארת ירושלים".

בימים אלו ימי הפסח "חג האמונה" בהם אנו אמונים על מצות "והגדת לבנך" ובהם אנו מוסיפים ללמוד ולשנן לנו ולזרעינו את מסורת אבותינו ואת מסירות נפשם להעברת את שלהבת האש היוקדת בדביקות לקל חי וקיום מצוותיו בשלימות וללא פשרות, וכפי האימרא המפורסמת שפסח נוטריקון "פה סח" עלינו להעמיק ולהרחיב במאורעות העבר על הנסיונות ועל ההתמודדויות שבכל דור ודור עומדים עלינו לכלותינו והקב"ה מצילינו מידם, ונבין שאך ורק בזכות עמידתם העיקשת ברוב אונים ועצמה של גבורי הכח שבכל דור להמשיך בדבקות בדרכי אבות ובמסורת התורה והיראה, נוכל להמשיך ולגדל דורות ישרים מבורכים עוסקים בתורה ובמצוות בגאון ובעוז.

ובזה אנו לברך את כל קהל הקודש בברכת חג הפסח כשר ושמח, שיזכו לכל ההשפעות הקדושות והמרוכות המושפעים בימים אלו, ברוחניות ובגשמיות, ולרוב טובה וברכה, ונזכה עוד השנה לאכול מן הזבחים ומן הפסחים בבוא לציון גואל בב"א.

מערכת תפארתינו

עיצוב גריד ועריכה גרפית פיסט

ה'יו מספרי'ין

בחסדי שמים ובזכות עמידתם העיקשת של בני ציון היקרים שמסרו נפשם להמשיך בדרכי התורה והיראה על אף שסבלו מרעב נורא ובכל זאת נלחמו על יהדותם, ומהם נבנו חורבות עולם ועדים אנו היום לפריחתה של עולם התורה הירושלמי ועל ההתארגנויות הברוכות שבעטיים אלפי בחורים ואברכים עולים ומתעלים בתורה וביראת שמים עמלים בתורה עם שאיפות רמות ורבים אכן אברכי הכוללים הבקיאים בתלמוד

בביקור שהתקיים לקראת שבת ההתאחדות השנתית של תלמידי תפארת ירושלים העפעל"ט במעונו של שריד לדור דעה הגה"צ רבי יעקב מאיר שכטר שליט"א על ידי מורינו הגר"ש מינצברג שליט"א ובני לויתו, במהלך הביקור התפתחה שיחה מרתקת על העבר המפואר של ירושלים של מעלה ועל תקופות ההתמודדות הקשות כשהתנועות הציוניות הסתערו על הנוער הירושלמי ורק

פרקים מרתקים מהעבר המפואר ומחיייהם מלאי ההוד של נקיי הדעת שבירושלים שהועלו בעת ביקורו של **מורינו הגר"ש מינצברג** שליט"א במעונו של האי תנא ירושלמאה פאר הדור והדרו הגאה"צ המקובל רבי יעקב מאיר שכטר שליט"א משפיע חסידי ברסלב ומגדולי צדיקי ירושלים וישישי הדרה.

ובהוראה.

הגרי"מ שליט"א כנצר למשפחות הותיקות בירושלים, שעוד זכה לגדול בצלם של גדולי וצדיקי ירושלים בעיר העתיקה ולספוג מאוירה המרומם, ומאחרוני לומדי ישיבת "אהל משה" המפורסמת בגדולי הת"ח הירושלמים שעמלו בין כתליה על התורה ועל העבודה, החיים איתנו לאוי"ש"ט, העלה סיפורים וזכרונות מרתקים מלאי הוד ותפארת מאותם תקופות מאתגרות עם לקחם בצדם.

לשמחת לבם ולתועלתם של קוראינו היקרים אנו מפרסמים קטעים מיוחדים מלאי טעם זקנים אפופי חן והדר המחזירים אותנו לנבכי אותם הימים ומוסיפים עוז ותעצומות להמשיך בדרכם של גדולי הרוח שעמדו בנסיונות הזמן בתעצומות נפש ובעקבותיהם זוכים אנו להימנות גם היום על לגיונו של מלך העושים רצון קונם בשמחה ובגאון.

תוך כדי השיחה עלה שמו של אביו של מורינו הגר"ש שליט"א הרה"ח ר' ברוך יצחק מינצברג ז"ל ונענה הגרי"מ שליט"א בודאי הכרתיו הוא הרי היה חתנו של ר' עמרם ולמדתי איתו בישיבת "אהל משה", שהתנהלה באותה תקופה על ידי חמי רבי אברהם בלויא, ומקום משכנה היה בבית המדרש 'קהל יראים' – מארמישע שוהל.

הגר"ש שליט"א: הוסיף כי אביו היה אח"כ היה מגבאי ישיבת "אהל משה" כפי שהיה נהוג שם היו מתקיימים בחירות להנהגת הישיבה מידי תקופה כשבני הישיבה היו צריכים לבחור שלשה גבאים מבין המועמדים וסיפר הגר"ש כי במשך תקופה ארוכה כיהן אביו כגבאי הישיבה יחד עם הגאון רבי זלמן וובר והמגיד הירושלמי רבי ישעי' שיינברגר,

איך לוקחים נספים בשביל תלמידיה

הגר"ש שליט"א מברר, האם זכור מתי היה זקיני רבי עמרם זצ"ל מגיע לישיבת "אהל משה"? והאם גם למד שם בכולל?
הגרי"מ שליט"א: זכורני שהוא היה מתפלל שם מידי בוקר בקביעות ואח"כ היה מוסר כל יום שיעור במשניות אחר התפלה, תקופות אף למד במשך הסדרים.

הגר"ש שליט"א הוסיף, כי ידוע שרבי עמרם זצ"ל עזב את הישיבה היות ותקופה קצרה אחרי קום המדינה הישיבה שבראשה עמדו אחרים מבני המשפחה שהיו נמנים על אנשי "אגוני" והם התחילו לקחת כספים מ"משרד הדתות", ומסר להם כתב שהוא עוזב את ישיבת 'אוהל משה' ועבר ללמוד במסגרת ישיבת "שלום יצחק" שנקרא על שם אביו רבי יצחק

שלמה בלויא זצ"ל.

הגרי"מ שליט"א: אכן היתה ישיבה קטנה בשם "שלום יצחק" ושכנעו את רבי עמרם זצ"ל שבישיבה זו אפשר לו ללמוד משום שאין היא מתנהלת על ידי אותה ההנהלה של "אהל משה" ואין לוקחים כספים בשביל תלמידיה, וכך יכלו לתת לו כסף מיישיבה זו.

הגר"ש שליט"א: השתמר בידינו מכתב שכתב רבי עמרם כעבור תקופה קצרה שהגיע לאזניו רינונים כי גם הנהלת ישיבת "שלום יצחק" מקבלים כספי מדינה, ויש שמבקרים אותו על כך בטענת "שול קורה מבין עינך", ומשם כך מחשש חילול ה' הוא מודיע שהוא עוזב גם ישיבה זו, וזכרני כי בהיותי ילד קטן היה אבי מורי זצ"ל ששימש כגבאי בישיבה שולח אותי עם מחצית מהישיבה געלט כדי למסרם לסכתא מרת הינדא ע"ה.

הגרי"מ שליט"א: הייתה לי שייכות עם רבי עמרם מעת שלמדתי איתו יחד באותה ישיבה, אבל עוד הרבה לפני זה הוא חבר קרוב וידיד ותיק של אאמו"ר הרה"צ רבי דוד שכטר זצ"ל, ובימי נעוריהם היה הולכים יחדיו מידי יום את כל הדרך הארוכה מהעיר העתיקה ועד ל"עיר", עד שוק מחנה יהודה לבית תלמודם כמדומני לישיבת עץ חיים אך איני זוכר בדיוק.

וגם זוכר אני אותו היטב כשהוא היה מגיע בליל שבת לכותל המערבי והיה מתפלל יחד איתנו במנין של חסידי ברסלב שהתקיימה ברחבת הכותל המערבי עד שאולצנו לעזוב את העיר העתיקה.

הסיבה שרבי עמרם היה מגיע לתפילות ליל שבת בכותל המערבי למרות שהיה גר בעיר החדשה, היתה כדי ללוות את בתו הבכורה מרת ליבא ע"ה שעוד לא נפקדה בזש"ק באותו זמן, והיתה נוהגת ללכת כל יום להתפלל ולהתחנן בכותל המערבי, כולל בשבת קודש, ובשבת היה מנהגה לילך בליל שבת, ולפעמים ליווה אותה בעלה רבי מנחם גרומן זצ"ל ולפעמים ליווה אותה אביה רבי עמרם זצ"ל.

הגר"ש שליט"א: רבי מנחם גרומן זצ"ל היה חותני.

הגרי"מ שליט"א: אכן, הוא גם למד בתקופתי בישיבת "אהל משה", והיה דר בשכנות לאבי בעיר העתיקה.

הגרי"מ שליט"א סיפר על אצילותו ומידותיו הטובות של רבי עמרם זצ"ל שהאיר פנים לכל אחד ואף כשזה היה נוגע לנוכרים נבערים שביקשו ממנו טובה לא היה מסרב להם, וכך מצא את עצמו כמה פעמים בעת מהלכו מביתו בעיר העתיקה למקום תלמודו בעיר החדשה,

היו צריכים לעבור משער יפו שם היתה הכניסה המרכזית לירושלים, והשלטון הבריטי היו מפרסמים שם עיתונים שכללו את החדשות בקצרה את החוקים והתקנות של השלטון החדש והם תלו על השער שלש עיתונים עיתון יהודי עיתון ערבי ועיתון אנגלי, והערבים לא ידעו לקרוא אפילו בערבית, וכשר' עמרם היה עובר בדרכו לישיבה דרך שער יפו היו הערבים עוצרים אותו והוא הקריא להם את החדשות בערבית, וכך ידעו קצת חדשות מהנעשה בעולם, הם לא ידעו לקרוא אז, הוא קרא בפניהם מתוך העיתון שלהם בערבית, והסביר להם את מאורעות הימים.

שמד נורא מתרחש בארה"ק

זכורני על מקרה מיוחד שהייתי עד לה בישיבת "אהל משה" כשרבי עמרם זצ"ל, הגיב בזעם על איזה ענין שעמד על הפרק, ובתוך דבריו התבטא בכאב על אדמורי"ם

מעבר לים המשפיעים על יהודי ירושלים בניגוד למסורת אבותיהם וקבלות שקיבלו עליהם עוד ממרן השרף מהרי"ל דיסקין זיע"א, ועמד שם גיסו הגה"ח רבי משה ובר זצ"ל, שהיה גם הוא מלומדי 'אהל משה', ובהיותו חסיד ליובאוויטש וממשיעיה, ראה בכך פגיעה בכבוד רבו והחל לצעוק על רבי עמרם ולהסותו, והיתה שם ריתחא גדולה ביניהם, אך לגודל התדהמה משהסתיים הויכוח ביניהם הבחנתי כי רבי עמרם התיישב במקומו, כדי לכתוב מאמר קנאות לבטאון נטורי קרתא "החומה", ולשם כך לא היסס לבקש מגיסו רבי משה זצ"ל שישאיל לו עט, ואף ר' משה מיהר למלא את מבוקשו בסכר פנים יפות.

הגר"ש שליט"א הזכיר מאורע דומה, אותו שמע מפי הגרי"מ שליט"א כשביקר אצלו לפני ארבעים שנה, שאירע בתקופות הראשונות של אחר קום המדינה כשעלתה שאלת ההשתתפות בבחירות, ואחד מלומדי 'אהל משה' מחסידי ליובאוויטש סיפר על

הוראה מרבו כי יש להשתתף בבחירות לכנסת המינים, מששמע זאת רבי עמרם קפץ כנשך נחש, וצעק כי לא יתכן כזאת, וכנראה אין הוא יודע את המצב לאשורו, ואת חומרת הדברים וכי שמד נורא מתרחש בארה"ק על ידי שלטון הכופר, והלה ניסה לומר שהוא כן יודע ואעפ"כ הורה מה שהורה, ומשראה רבי עמרם את עיקשותו, התבטא אני מנסה בכל כוחי ללמד זכות אבל יותר מכך אי אפשר, והגרי"מ שליט"א אישר את הסיפור.

מיד יצאו בריקוד משותף

אחד הנוכחים שאל מאין נבע בעירת קנאותו ואש הקודש של רבי עמרם לכל דבר שבקדושה, והאם זה התחיל כבר בצעירותו. הגרי"מ שליט"א, בצעירותו בימי אבי היה ר' עמרם גר בעיר העתיקה, וכשאני הכרתי אותו כבר היה גר במאה שערים, אך חמי רבי אברהם בלוי ז"ל אחי ר' עמרם אמר לי שהרה"צ ר' שמואל דייטש

ואחד מלומדי 'אהל משה' מחסידי ליובאוויטש סיפר על הוראה מרבו כי יש להשתתף בבחירות לכנסת המינים, מששמע זאת רבי עמרם קפץ כנשך נחש, וצעק כי לא יתכן כזאת, וכנראה אין הוא יודע את המצב לאשורו, ואת חומרת הדברים וכי שמד נורא מתרחש בארה"ק על ידי שלטון הכופר

נשאין אונל אין אידישקייט, בתקופתי כבר היה קצת קל יותר, כבר היה ישיבות ותלמודי תורה, אך היום אפשר לומר כי בהרבה מובנים זה היום אפשר דרא, למרות מצב היהדות החמור שמבחוץ, התבצר לו מחנה גדול של עמלי תורה צעירים ובני תשחורת, הלומדים, ויודעים ללמוד, אברכים הוראה ולומדים בחשק רב

חתנים צעירים, בהכנסתו לבית הסבתא, קיבל אותנו הדוד רבי עמרם בשמחה ובהתלהבות, ואף קם לכבודינו, והחל לרקוד לכבוד השמחה, ואמר, שהוא מתרגש לראות שלשה מנכדי אמו, אברכים צעירים כולם עוטים בגאון את הלבוש הירושלמי במלוא תפארתו, שטריימלאך קפטינעס עם ג'ובעס, שהיה אז חזיון נדיר, כי היו אך מתי מעט בחורים שהחזיקו בדרך אבות במלואו.

הגרי"ם שליט"א: בילדותי למדתי בעיר העתיקה בחיי עולם, ואחרי הבר מצוה הכנסתי אבי ל"תורה ויראה" שהיתה כבר בעיר החדשה במאה שערים, תוך כדי כך נאנח ואמר: כי תקופת ילדותי היתה קשה מאוד, ובעקבות קושי הפרנסה והארגונים הציוניים שעשו שמות בקרב הנוער הירושלמי, התקלקלו צעירים רבים ונטשו את דרך התורה, מהכיתה שלי בת"ת 'תורה ויראה' נשארו רק מתי מעט שומרי תורה ומצוות, וב'תורה ויראה' היה יחסית

יותר טוב ממקומות לימוד אחרים כי היה קצת יותר רוח של קנאות, אבל בכל זאת היתה צורת החינוך דומה בכל מקום, והיו נסיונות האדירים.

בהפליגו לאותם ימים התבטא, כי הורים רבים שניסו להציל את בניהם שהחלו להתקלקל, הכניסו לתורה ויראה, וכשהתקלקלו אמרו שזה 'תורה ויראה', וע"כ הגיב הגרי"ם שליט"א, כי ר' אהרן קצינלנבויגן היה אומר כי מצרים היתה ערוות הארץ, אך את מי הושיבו במאסר על עיני קדושה, את יוסף הצדיק, הוא היה היחידי במצרים שנעצר על כך...

בימי נעורי היה כבר הרבה יותר טוב, כבר היה יותר תלמודי תורה וישיבות, אבל בתקופה שאבי זצ"ל היה צריך להיכנס לישיבה המצב הרבה יותר גרוע, היה אז תקופה שהיה משיכה עזה להיות ציוני, רוח של פריקת עול, וגם לא היה אז פרנסה, ומשום כך הרבה בחורים נסעו

להימנות כתלמיד בה, ועכ"ז נאלצו לזרוק או מהשיבה את הבחורים הכי טובים, בגלל שמצאו אותם עם ספרים חיצונים, היה מצב נורא היצר הרע מלובש כל פעם בלבושים אחרים.

מצבהדת היה אז כל כך ירוד שרק מתי מספר של בחורים החזיקו את עצמם, מחבריו של אבי נשארו יחידים, אבי, ר' אהרן קצינלנבויגן, ר' יעקב ר' דובטש'ס (שובקס) וכו'.

לשאלת אחד הנוכחים: איך הם החזיקו עצמם? האם היה חבורות? ענה הגרי"ם שליט"א לא היה אפי' עם מי לעשות חבורות, כי כאמור הרבה נסעו למקום שאין שם רב ולא נשאר מהם זכר רח"ל, ולעומת זה פעלו ארגונים וחבורות ציוניות וקלקלו הרבה, אחד מראשי הציונים ז'בוטינסקי שר"י (ראש הימין הציוני שנקראה הציונות הרבזיוניסטית) הקים וניהל חבורה לבחורים, שלא נשאר מהם אף אחד יהודי, הוא נתן להם לאכול, ורבים מאלו שלא היה להם מה לאכול, והלכו אצלו רק כדי לשכור את רעבונם, נתפסו ברשתו, עד שלא נשאר מהם שום זכר וסימן יהודי.

הגרי"ם שליט"א: גם סבי ר' עמרם סיפר שבאותה תקופה מיד אחרי מלחמת העולם הראשונה הגיע זבוטנסקי שר"י לנאום ברח' ישעיהו וכמו הרבה מחבריו נמשך גם הוא לאוירה הסוחפת והלך לשמעו אך בדרך פגשו אחיו הגדול ר' משה והעמידו על חומרת הדבר וכך סב על עקבותיו, עד כדי כך היה הנסיון גדול בשעתו.

הגרי"ם שליט"א: אבי גם כן עבר פעם אחת ממקום כינוסם, והיה אז רעב כבד מאוד, ואחד מחבריו הוציא לו משם לבחוף צלחת עם אורז, וסיפר אבי זצ"ל, שטעם ממנה רק טעימה קטנה, ומיד הרגיש בזה טומאה עד שלא היה יכול להמשיך לאכול, למרות שהיה רעב נורא.

אבי היה מספר, על מאורע מוזעזע ונס שקרה עמו, שממנו נוכל להבין את הנסיון הגדול והרעב הנורא ששרר בירושלים באותם הימים, שפעם הוא היה מונח על גג ארבע ימים ברציפות מרוב תשישות וללא אוכל עד שביום הרביעי שהיה אז יום השב"ק התעורר לפתע, והבחין במטבע מונחת לידו, והיות והיה במצב של פיקוח נפש, לקח את המטבע וירד אצל ערבי וקנה ממנו משהו לאכול, והיה אומר שזו היתה פעם יחידה בחייו שנאלץ לחלל שבת מפני פיקוח נפש.

הגרי"ם שליט"א: כשאין אוכל אין אידישקייט, בתקופתי כבר היה קצת קל יותר, כבר היה ישיבות ותלמודי תורה,

אך היום אפשר לומר כי בהרבה מובנים זה היום אפשר דרא, למרות מצב היהדות החמור שמבחוץ, התבצר לו מחנה גדול של עמלי תורה צעירים ובני תשחורת, הלומדים, ויודעים ללמוד, אברכים רבים מוציאים היתר הוראה ולומדים בחשק רב, יש רצון ללמוד, יש היום ספרים מהודרים, בקצרה אפשר לקבוע כי אפשר דרא, פעם ידעו שבכל דור צריך להיות יותר גרוע וזה לא נכון אפשר להיות אפשר דרא.

הגרי"ם שליט"א, הרי יש ירידת הדורות הגרי"ם שליט"א, האם זה הלכה שצריך להיות ירידת הדורות, זה הרי מציאות ויש מציאות הפוכה גם כן,

אחד הנוכחים מוסיף אימרה נאה בשם הרה"ק מצ'עצ'נוב בנו של הרה"ק משינאבה זי"ע, שבימי קדם לקח זמן רב כדי לנסוע מעיר לעיר, ואילו בימינו יש רכבים ואמצעי תחבורה מהירים, ואפשר להגיע תוך כמה שעות לכל מקום, קיצרו את הדרך, וכך יהיה לפני ביאת המשיח שהכל יהיה יותר קל בכדי שליחודים יהיה להם יותר נוה וקל לחזור בתשובה, ולהגיע במהירות לתיקונם.

הגרי"ם שליט"א: אז היו אפיקורסים נוראים שבער בהם לעשות את כולם אפיקורסים ועשו כל טצדקי לפגוע בתוך המחנה, מבחינה זו היום הרבה יותר טוב, שהתבצרו החומות וגודרים בעדם כך שעולם התורה והיראה הולך ומתחזק בצורה מפליאה.

הגרי"ם שליט"א: אנו מתכוננים בעזושי"ת לנסוע בקרוב כל הקהילה לשבת מירון לשבת התאחדות.

הגרי"ם שליט"א: זאלט איר הבן געפועלט אלעס גוטס, און אלע ישועות, און זאך באניען לטוב, ברוחניות ובגשמיות.

הגרי"ם שליט"א מסר על התפתחות הקהילה שגדלה ב"ה לכמה מאות אברכים ובחורים ושזה היתה הצלה גדולה מה שהחלו בני ירושלים להתארגן בחבורות בתקופת השנים האחרונות מה שלא בשנים עברו, נענה הגרי"ם שליט"א, אכן אכן, והוסיף שגם נקודה זאת שלא היתה פרנסה גרם לירידה גדולה ולעזיבה המונית, אמר לו על כך הגרי"ם שליט"א, רואים שחז"ל קבעו 'אם אין קמח אין תורה' כשהתחלה היא 'אם אין קמח', שה' יעזור ויהיה לכם אריכת ימים ושנים, הגרי"ם שליט"א ענה אמן, והגרי"ם שליט"א הוסיף, "חלק גדול בשיפור המצב יש לכבוד תורתו, מקצת שבחו בפניו, שהדור הצעיר יודע שיש לנו עוד צדיקים מהדור הקודם, וענה **הגרי"ם שליט"א:** אמן ויש"כ ירבה גבולכם בתלמידים ושהשי"ת יהיה איתך תמיד.